

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΝΟΜΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ
ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΟΜΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«Εναρμόνιση του Νόμου 1650/1986 με τις Οδηγίες 97/11 ΕΕ και 96/61 ΕΕ, διαδικασία οριοθέτησης και ρυθμίσεις θεμάτων για τα υδατορέματα»

Με το φερόμενο για ψήφιση Νοσχ. Νόμου αντικαθίστανται τα άρθρα 3, 4, και 5 και ορισμένες διατάξεις του άρθρου 30 του ν. 1650/1986. Με το άρθρο 5 Νοσχ. ρυθμίζονται θέματα οριοθέτησης υδατορεμάτων, ενώ το άρθρο 6 Νοσχ. περιέχει μεταβατικές διατάξεις

1. Στο άρθρο 1 Σχ.Ν.

Με το άρθρο 1 Νοσχ. αντικαθίσταται το άρθρο 3 του ν. 1650/1986.

Η παράγραφος 1 του νέου άρθρου 3 του ν. 1650/1986, επαναλαμβάνοντας την ισχύουσα διατύπωση του ν. 1650/1986, προβλέπει κατάταξη των δημοσίων ή ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε τρεις κατηγορίες με κριτήρια «α) το είδος και το μέγεθος του έργου ή της δραστηριότητας, β) το είδος και [τ]η ποσότητα των ρύπων που εκπέμπονται καθώς και κάθε άλλη επίδραση στο περιβάλλον, γ) [τ]η δυνατότητα να προληφθεί η παραγωγή ρύπων από την εφαρμοζόμενη παραγωγική διαδικασία και δ) [τ]ο κίνδυνο[ς] σοβαρού ατυχήματος και [τ]η[ν] ανάγκη επιβολής περιορισμών για την προστασία του περιβάλλοντος».

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙΙ της Οδηγίας 97/11/ΕΚ του Συμβουλίου περί τροποποίησης της Οδηγίας 85/337/ΕΟΚ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον, όταν γίνεται κατά περίπτωση εξέταση των εν λόγω έργων σε σχέση με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα εξής κριτήρια επιλογής: Πρώτον, τα χαρακτηριστικά του έργου, ιδίως ως προς το μέγεθός του, τη συσσώρευση με άλλα έργα, τη χρήση των φυσικών πόρων, την παραγωγή αποβλήτων, τη ρύπανση και τις οχλήσεις και τον κίνδυνο ατυχημάτων, ιδίως ως προς χρησιμοποιούμενες ουσίες ή τεχνολογίες. Δεύτερον, η χωροθέτηση του έργου εν όψει της περιβαλλοντικής ευαισθη-

2

σίας των γεωγραφικών περιοχών που ενδέχεται να θιγούν από αυτό και ιδίως ως προς την υπάρχουσα χρήση γής, τον σχετικό πλούτο, την ποιότητα και την αναγεννητική ικανότητα των φυσικών πόρων της περιοχής και την ικανότητα απορρόφησης του φυσικού περιβάλλοντος, με ιδιαίτερη προσοχή σε ορισμένες ευαίσθητες περιοχές (υγρότοπους, παράκτιες περιοχές κλπ.). Τρίτον, τα χαρακτηριστικά των ενδεχόμενων επιπτώσεων του έργου, σε συνάρτηση τόσο με τα αμέσως ανωτέρω κριτήρια, όσο και ιδίως με την έκταση των επιπτώσεων (γεωγραφική περιοχή και μέγεθος του θιγομένου πληθυσμού), τον διασυννοριακό χαρακτήρα τους, το μέγεθος και την πολυπλοκότητά τους, την πιθανότητα και τη διάρκειά τους καθώς και τη συχνότητα και την αναστρεψιμότητά τους.

2. Στο άρθρο 2 Νοχ.

Με το άρθρο 2 Νοχ. αντικαθίσταται το άρθρο 4 του ν. 1650/1986.

Σύμφωνα με την παρ. 9 του υπό κατάργηση άρθρου 4 του ν. 1650/1986, η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων για τα έργα και τις δραστηριότητες της πρώτης κατηγορίας του άρθρου 3 (έργα που είναι πιθανό να προκαλέσουν σοβαρούς κινδύνους για το περιβάλλον) γίνεται μέσα σε εξήντα ημέρες από την υποβολή των απαιτούμενων δικαιολογητικών. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί για ίσο χρόνο με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού. Η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων για έργα της δεύτερης και τρίτης κατηγορίας του άρθρου 3 (έργα που, χωρίς να προκαλούν σοβαρούς κινδύνους, υποβάλλονται εντούτοις σε γενικές προδιαγραφές, όρους και περιορισμούς και έργα που προκαλούν ιδιαίτερα μικρό κίνδυνο ή όχληση στο περιβάλλον) γίνεται μέσα σε σαράντα ημέρες από την υποβολή των απαιτούμενων δικαιολογητικών.

Κατά τη ρητή διάταξη του τρίτου εδαφίου της παρ. 9 του ισχύοντος άρθρου 4 του ν. 1650/1986, «Αν οι αρμόδιοι φορείς δεν απαντήσουν μέσα στις προθεσμίες αυτές, θεωρείται ότι οι όροι που προβλέπονται από τη σχετική μελέτη ή τα σχετικά δικαιολογητικά έχουν εγκριθεί.»

Από τη διατύπωση του εν λόγω εδαφίου συναγόταν σαφώς, κατ'αντιστροφή του σχετικού γενικού κανόνα του διοικητικού δικαίου, κατά τον οποίο από τη σιωπή της διοικήσεως τεκμαίρεται σιωπηρή άρνηση αυτής, ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση η σιωπή της διοικήσεως δημιουργούσε τεκμήριο εγκρίσεως της αδείας. Η ρύθμιση αυτή αντιμετώπισε την κριτική της θεωρίας, με τη σκέψη ότι «η σιωπηρή «έγκριση» δεν συνάδει προς τις συνταγματικές διατάξεις, διότι ως εξαίρεση από τη γενική 'υποχρέωση' προστασίας του περιβάλλοντος έπρεπε να παρέχεται μόνο με ρητή θετική πράξη» (Α.Ι. Τάχου, Δίκαιο προστασίας του περιβάλλοντος, δ' έκδ., Θεσσαλονίκη 1995, σελ. 157).

Με την εισαγόμενη νέα διατύπωση της παρ. 9 του άρθρου 4 του ν. 1650/1986 αφ' ενός παρατείνονται οι σχετικές προθεσμίες εγκρίσεως των αιτήσεων περιβαλλοντικών όρων, αφ' ετέρου φαίνεται να καταργείται το τεκμήριο της σιωπηρής εγκρίσεως επί παραλείψεως της διοικήσεως να αποφανθεί εμπροθέσμως.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την περίπτωση (γ) της παρ. 9 του νέου άρθρου 4 του ν. 1650/1986, «Αν οι υπηρεσίες ή φορείς που γνωμοδοτούν, προκειμένου να εγκριθούν περιβαλλοντικοί όροι, δεν απαντήσουν μέσα στις προθεσμίες που καθορίζονται από το νόμο ή που τάσσονται από την αρμόδια υπηρεσία για την περιβαλλοντική αδειοδότηση, η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων μπορεί να χορηγηθεί και χωρίς τις γνωμοδοτήσεις αυτές, αμέσως μετά την παρέλευση της προθεσμίας».

Από την διατύπωση αυτή συνάγεται ότι, πάντως, αποκλείεται η σιωπηρή έγκριση της αιτήσεως.

Πρόκειται περί σημαντικής μεταβολής σε σχέση με το υπάρχον καθεστώς, η οποία είναι δυνατόν να έχει και σοβαρές πρακτικές συνέπειες. Δεδομένου ότι η μεταβολή αυτή δεν επισημαίνεται ή άλλως πως σχολιάζεται στην αιτιολογική έκθεση στο Νοσχ., μπορεί να αναρωτηθεί κανείς αν είναι όντως ηθελημένη ή οφείλεται σε παραδρομή.

3. Στο άρθρο 3 Νοσχ.

Με το άρθρο 3 Νοσχ αντικαθίσταται το άρθρο 5 του ν. 1650/1986.

Σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 2, εδάφια δεύτερο και επόμενα του νέου άρθρου 5 του ν. 1650/1986, «Το Νομαρχιακό Συμβούλιο πριν γνωμοδοτήσει επί του περιεχομένου του φακέλου της ΜΠΕ [=Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων], υποχρεούται να θέτει στην διάθεση του κοινού και των φορέων εκπροσώπησής του τον φάκελο για να εκφράσουν τη γνώμη τους. Η διαδικασία και ο τρόπος ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. Με την ανωτέρω απόφαση μπορεί να καθορίζεται και άλλο όργανο ή υπηρεσία, το οποίο θέτει στην διάθεση του κοινού και των φορέων εκπροσώπησής του, το φάκελο για να εκφράσουν τη γνώμη τους.»

Η νέα διάταξη αποδίδει χωρίς ιδιαίτερες παρεκκλίσεις τα ισχύοντα σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 1650/1986.

Η υποχρέωση ενημέρωσης του κοινού πηγάζει ευθέως και από την κοινοτική νομοθεσία (βλ. άρθρο 6 παρ. 2 της Οδηγίας 85/337/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε ήδη από το άρθρο 8 της Οδηγίας 97/11/ΕΚ).

Υπό το ισχύον καθεστώς είχε κριθεί ότι η διαδικασία της δημοσιοποίησης δεν ήταν, πάντως, συστατικός τύπος για την τελείωση των πράξεων της

Διοίκησης με τις οποίες εγκρίνονται οι περιβαλλοντικοί όροι, αλλ' αποσκοπούσε απλώς στη γνωστοποίησή τους (βλ. ΣτΕ 2759, 2760/1994), γεγονός το οποίο συμβάδιζε, εξ άλλου, με την απουσία συνταγματικής προβλέψεως «δικαιώματος στο περιβάλλον» (βλ. Α.Ι. Τάχου, όπ.π. , σελ. 148).

Εντούτοις, εν όψει ήδη της ρητής διατάξεως του αναθεωρημένου άρθρου 24 Σ., σύμφωνα με το οποίο «Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός», μπορεί να δημιουργηθεί προβληματισμός ως προς το κατά πόσον η ρύθμιση του δικαιώματος ενημέρωσης και συμμετοχής του κοινού στις διαδικασίες εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων μπορεί έγκυρα να ρυθμίζεται μέσω κανονιστικών πράξεων οργάνων της διοικήσεως κατ' εξουσιοδότηση νόμου (πρβλ. και άρθρ. 72 Συντ.).

Αθήνα, 11 Μαρτίου 2002

Ο εισηγητής επιστημονικός συνεργάτης

Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος

Ο προϊστάμενος του Τμήματος

Στέλιος Ν. Κουσούλης

Επικ. Καθηγητής Νομικής Παν/μίου Αθηνών

Για το Επιστημονικό Συμβούλιο

Καθηγητής Κώστας Μαυριάς